

ABSOLVENȚII CATEDREI REGIE AMTAP ȘI AMPLASAREA LOR ÎN CÂMPUL MUNCII

GRADUATES OF DIRECTOR DEPARTMENT AND THEIR LOCATION EMPLOYED

IURIE CARAMAN,

conferențiar cercetător AȘM,

doctor în sociologie, cercetător științific coordonator,

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

Articolul reprezintă o fațetă mai rar întâlnită în cercetarea stratificării socioculturale din Republica Moldova – specialiștii responsabili de oferirea produsului cultural, care și este consumul cultural oferit populației din Republica Moldova.

Stratificarea culturală presupune studierea consumului cultural al populației, studiază stilul de viață, prestigiul social al consumatorului, abilitatea cunoașterii limbii materne și a limbilor străine. În prezentul articol a fost analizată amplasarea în câmpul muncii a șase grupe de absolvenți ai catedrei Regie a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Republica Moldova.

Cuvinte-cheie: cultură, absolvenți, catedra Regie, promoție, câmpul muncii.

This paper is only a facet that is seldom met in the study of social – cultural stratifications in the Republic of Moldova – the specialists responsible for offering the cultural product that is namely the cultural consumption offered to the population from the Republic of Moldova. The stratification of culture presupposes to make a study of the population's cultural consumption, of the style of life, the consumer's social prestige and the ability of speaking the native and foreign languages. The article pointed out the problem of employing six groups of graduates of the Direction Department of the Academy of Music, Theatre and Fine Arts from the Republic of Moldova.

Keywords: culture, graduate, Direction Department, series of graduates, field of activity.

În cadrul unui proiect instituțional al Institutului de Cercetări Juridice și Politice al AȘM [1], am început să lucrez asupra stratificării culturale rurale și urbane din Republica Moldova. Unul din principalii indicatori după care se studiază stratificarea culturală este consumul cultural, în care se ia în calcul preocupările omului în afara orelor de muncă – lecturare, programe TV, activitate artistică, spectacole, activități sportive, hobby și altele [2, p.199-217].

În mare parte, când se vorbește despre consumul cultural, se ia în calcul doar aceea ce omul, individual, consumă pentru întregirea potențialului creator și spiritual al său. Dar nu se vorbește despre acei care oferă aceste servicii culturale – specialiștii, profesioniștii din acest spectru de activitate atât de important pentru societate și fără de care este imposibilă existența nu numai a personalității umane, dar și a vieții sociale. Ne-am pus ca scop să facem o mică analiză a specialiștilor din domeniul *culturii*, și anume, a celei mai controversate activități culturale – a celor din domeniul activității teatrale. Am luat

ca timp de referință perioada anilor 1977 – 2003, care reprezintă ca timp aproximativ trei decenii (26 de ani). Pentru aceasta, am găsit reprezentanți din cele șase grupe de *absolvenți*, luate ca obiecte de studiu și cu ajutorul lor am făcut un tablou general, veridic, chiar dacă și subiectiv al *absolvenților catedrei Regie* a Academiei de Muzică, Teatru și arte Plastice din Republica Moldova. S-a cercetat numărul de studenți înmatriculați și amplasarea *absolvenților* în *câmpul muncii* până în anii '90; devotamentul față de profesia aleasă, abandonul acesteia ori reprofilarea specialistului, după anii '90 și până în zilele noastre.

Prima grupă analizată sunt *absolvenții* catedrei Regie, promoția anului 1977, grupă academică unde au învățat așa nume notorii, precum: Lidia Panfil – Artistă a Poporului din Republica Moldova (actualmente șefa catedrei *Manifestări Teatru-chow și Manifestări publice* la AMTAP), Veta Munteanu-Ghimpu – Maestru în arte din Republica Moldova (actualmente – redactor – crainic la Compania *Tele-radio Moldova*), Svetlana Fotescu-Târțău, doctor în studiul artelor, decan la facultatea *Teatru, Film, Dans* al AMTAP.

Tabelul 1. Promoția 1977 (informatori Lidia Panfil și Veaceslav Florea)

Nr.	Numele, prenumele	Până în 1990	După 1990
1	Ouș Alexandru	Taximetrist	Taximetrist
2	Chiriac Svetlana	Actriță	Italia
3	Cobzaru Victor	Teatrul Nat „M Eminescu”	Germania
4	Mocanu Larisa	Germania	Germania
5	Munteanu Constantin	Abandonat	-
6	Marian Dumitru	Muzeu	Romania
7	Romandaș Eleonora	Direcția parcurilor Chișinău	Italia
8	Jucov Vitalie	Moldova Film	Taximetrist
9	Țurcanu Galina	S.R.C. Glodeni	S.R.C. Glodeni
10	Țurcanu Maria	S.R.C.Liova	S.R.C. Liova
11	Panfil Lidia	Regizor	Regizor. pedagog AMTAP
12	Soltan Veronica	UTM	Teatrul Naț. „M. Eminescu”
13	VolcovValentina	Actriță	Actriță, Romania
14	MunteanuVeta	Tele-Radio Moldova	Tele-Radio Moldova
15	Fotescu Svetlana	Ministerul Culturii RM	Pedagog AMTAP
16	Florea Veaceslav	Tele-Radio Moldova	Tele-Radio Moldova

După cum ne relatează datele din *Tabelul 1* furnizate de informatori (L. Panfil, V. Florea), în primul an de studii au fost înmatriculate 16 persoane, dintre care au absolvit 15 persoane. În *câmpul muncii*, conform specialității alese, au activat până în anul 1990 zece specialiști, ceea ce în procente ar fi 75% din numărul absolvenților (15). Actualmente activează în domeniul *culturii* opt persoane.

Acest număr de specialiști (8 persoane) ar constitui ceva mai mult de 50% din numărul total de *absolvenți* ai *promoției* anului 1977 de la *catedra Regie*.

Următoarea grupă de *absolvenți*, anul 1978 (*Tabelul 2*) ai *catedrei Regie* poate fi caracterizată din informațiile parvenite de la informatorul grupei – Tatiana Cebotari-Comendant, de unde aflăm că au fost înmatriculați la anul întâi 17 studenți, dintre care au absolvit 14 persoane.

Tabelul 2. Promoția 1978 (anii de studii 1974-1978)

Nr.	Numele, prenumele	Până la 1990	După 1990
1	Cebotari Tatiana	Cultură, educație	Prorector AMTAP
2	Cercavscaia Olimpia	Secția raională de Cultură, Grigoriopol	Grecia
3	Ciuhrii Tamara	USM, AMTAP	SUA (în domeniu)

4	Danu Iulia	Teatrul Luceafărul	Federația Rusă
5	Pascari Galina	Cultur, educ.	Peste hotare
6	Harjau Tatiana	În cultură	Director Școala Arte, Cojușna
7	Budu Grigore	Șef secție Cultură, Fălești	Șef secție Cultură, Fălești
8	Revenco Alexei	Tele-Radio Moldova, dictator	Tele-Radio Moldova, dictator-prezentator
9	Grinciuc Dumitru	Regizor, Bălți	Regizor, Bălți
10	Dociu Elena	Abandon.	-
11	ArionValentin	Abandon.	-
12	Paiu Ludmila	Abandon.	-
13	Stasieva Olga	In cultură	Reprofilat, învățământ
14	Prohoreancu Vera	Tele Radio Moldova	Tele Radio Moldova
15	Berghii Feodosii	Șef secție cultură	Decedat
16	Gabura Serghei	Incultură	Reprofilat
17	Crudu Ion	Actor	Decedat
Total:			
Înmatriculați - 17; Absolviți - 14; Au activat în domeniu până în 1990 - 14, după 1990 - 9.			

Noutatea pozitivă a acestei *promoții* este că până în anul 1990 în domeniul *culturii* au activat toți *absolvenții*, adică o sută de procente. Actualmente activează în domeniu nouă *absolvenți* ai *promoției* anului 1978, care în procente ar constitui circa 70% din numărul total de *absolvenți* (14). Dintre personalități notorii ai acestei grupe pot fi numiți: Tatiana Cebotari-Comendant, doctor în sociologie, timp de 15 ani este prorector activitate științifică la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Tamara Ciuhrii – Moraru, doctor în filosofie, actualmente activează în SUA, Alexei Revenco, crainic la Tele-Radio Moldova, Dumitru Griuciuc, regizor la Teatrul Național *Vasile Alecsandri* din Bălți, Maestru în Artă.

O altă grupă de *absolvenți* ai *catedrei Regie* este *promoția* anului 1980 (*Tabelul 3*), informatorul căruia este autorul acestui studiu. La anul întâi au fost înmatriculați 21 de studenți, dintre care au absolviți 18. În *câmpul muncii*, conform specialității, au activat până în anul 1990 doar 15 persoane, care în procente constituie circa 80%. Actualmente activează în domeniul *culturii* opt *absolvenți* ai *catedrei Regie*, care în procente ar constitui ceva mai puțin de 50%. Printre cei mai reprezentativi pot fi numiți: Silvia Focșa-Scutaru, doctor în istorie, profesoară la liceul “Nicolae Iorga” din Chișinău și lector la AMTAP, Iurie Caraman, doctor în sociologie, cercetător conferențiar la Academia de Științe a Moldovei, specialist coordonator la AMTAP, Vasile Cașu, actor la Teatrul Național *Satiricus* „*Ion Luca Caragiale*”, Maestru în Arte, Efrosinia Ureche – actriță la *Teatrul Național Vasile Alecsandri* din Bălți.

Tabelul 3. Absolvenții promoției 1980

Anii de studii 1976-1980			
Nr.	Numele, prenumele	Până la 1990	După 1990
1	Alici Rodica	Actriță	Reprofilat
2	Alexandrov Boris	Regizor	Decedat
3	Botoroga Eugenia	Regizor TV	Italia
4	Banari Galina	Palatul sindicatelor	Palatul de creație a cop.
5	Bodiu Valerian	Ansamblul „Joc”	Parlamentul RM
6	Bodian Elizaveta	Actriță, t. M. Eminescu	Actriță (România)
7	Buzdugan Valentina	Actriță (Bălți)	Italia
8	Bîrsa Veronica	Abandonat	-
9	Cenușa Mircea	Abandonat	-
10	Cîrciumaru Eugen	Abandonat	-
11	Cașu Vasile	Actor	Actor

12	Caraman Iurie	Director CC, Lector	AMTAP, AȘM
13	Marcu Lidia	Regizor TV	Reprofilare
14	Mîndu Lina	Actriță	Pedagog
15	Melnic Vladimir	Direcția cultură mun.	Școala de arte, Criuleni
16	Mahu Raisa	Biblioteca Națională	Biblioteca Națională
17	Terenti Vladimir	Inginer	Inginer
18	Zaharescu Iulita	Pedagog	Portugalia
19	Ureche Efrosinia	Actriță (Bălți)	Actriță (Bălți)
20	Slonovschi Anatol	UTM	Decedat
21	Focșa Silvia	Profesoară	Profesoară

Următoarea grupă care se înscrie în prezentul studiu este *promoția* anului 1985, informatorii căreia au fost Lucia Galac și Svetlana Spataru. Din informațiile lor, la primul an de studii au fost înmatriculați 17 persoane, care au învățat și absolvit Institutul de Arte *Gavriil Musicescu* în aceeași componență, fără a pierde nici o persoană înmatriculată la primul an de studii 1981.

Analizând datele din *Tabelul 4*, observăm că din cei 17 *absolvenți* s-au încadrat în *câmpul muncii*, conform profesiei obținute ori înrudite, 14 persoane, iar după anii 90 au rămas fideli până azi profesiei alese 10 persoane, care în procente ar constitui ceva mai mult de 60%.

Printre persoanele notorii ale acestei *promoții* am putea menționa pe Lucia Haret-Galac, lector superior la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Vitalie Carauș, directorul Teatrului *Ion Creangă*, Popa Andrei, rectorul Universității pedagogice din Cahul, doctor habilitat, Sandu Vasilache, director la *Moldova-film*, Constantin Stavrat, actor la Teatrul Național *Vasile Alecsandri* din Bălți, Russu Stela, specialist la Direcția Municipală de *Cultură*, interpretă de muzică ușoară și alții ce sunt în lista din tabelul de mai jos.

Tabelul 4. *Promoția* 1981 (informatorii Lucia Galac, Svetlana Bevziuc)

Nr.	Numele, Prenumele	Până în 1990	După 1990
1	Babaia Ala	CC Ungheni	CC Ungheni
2	Bevziuc Svetlana	Dir. parc, cult. odihnă	Firmă privată
3	Carauș Vitalie	Actor	Teatrul "I. Creangă"
4	Graur Vasile	Moldova Film	Moldova Film
5	Musteata Sv.	Conf.Sindic.R.M.	Comerț
6	Mardari Ala	Reprofilat	Profesoară
7	Pinzaru Ludmila	CC Ungheni	CC Ungheni
8	Popa Andrei	Actor	Rector Univ. Cahul
9	Grosu Inesa	Realizator TV	Interpretă
10	Gruscean Sofia	Actriță	Actriță
11	Haret Lucia	Lector AMTAP	Lector AMTAP
12	Russu Stela	Dir. Mun. Cultură	Dir. Mun. Cultură
13	Vasilache Alex.	Regizor	Moldova-film
14	Turcan Aurelia	Actriță	Actriță
15	Turcan Ala	CC Taul	Primar
16	Stavrat Constantin	Actor	Actor
17	Zaiat Vasile	Liber cugetător	-

A cincea grupă de *absolvenți* ai *catedrei Regie* din demersul nostru este *promoția* anului 1989, informatorul căreia a fost Elena Tioibaș. După cum vedem din *Tabelul 5*, la primul an de studii au fost înmatriculați 18 studenți, dintre care, mergând printre toate încercările anilor de studenție, au finalizat studiile doar 11 absolvenți ai acestei grupe.

Printre personalitățile notorii ai acestei grupe am putea menționa pe Galina Lazarenco, actualmente actriță la teatrul Centrul de Cultură și Artă *Ginta Latină*, a cărei voce sonoră i-a mângâiat la povestea de

seară pe micuții din țara noastră la televiziunea națională, Elena Tioibaș, cunoscută prin aparițiile ei pe ecranele TV, în cadrul unor suporturi publicitare, actualmente încadrată în activitatea studioului *Moldova-Film*, Igor Cornienco, care este angajatul unui teatru profesionist din orașul Moscova.

Tabelul 5. Absolvenții promoției 1989 – 1992 (informator Elena Tioibaș)

Nr.	Numele, prenumele	Până în 1990	După 1990
1	Adam Ilie	Reprofilare	Reprofilare
2	Banc Lilia	Actriță	Actriță
3	Ciapă Lidia	Reprofilare	SUA, translator
4	Glicu Dumitru	Tele-Radio Moldova	Tele-Radio Moldova
5	Grigoriu Octavian	abandonat	-
6	Cornienco Igor	Teatru	Moscova
7	Lazarenco Galina	Actriță	Actriță
8	Nazarie Ghenadie	Abandonat	-
9	Nestor Margarita	Abandonat	-
10	Prisacaru Maria	CC Ungheni	CC Ungheni
11	Russu Angela	Actriță	Comerț
12	Tofan Ion	Abandonat	-
13	Tioibaș Elena	Actriță	Moldova Film
14	Tirchea Ludmila	Abandonat	-
15	Turcanu Marina	Abandonat	-
16	Suiu Iurie	Abandonat	-
17	Vatavu Vasile	CC Chișinău	Reprofilat
18	Ungureanu Valerii	Actor	Reprofilat

Și ultima grupă din cadrul acestei cercetări sunt *absolvenții* regizori, conducătorul cărora a fost Lidia Panfil, Artistă a Poporului din Republica Moldova, *promoția* anului 2003. Informatoare a fost Elena Guțu, Artistă Emerită din Republica Moldova. Aceasta este o grupă mai deosebită, prin faptul că a fost selectată de cunoscutul om de *cultură* Lidia Panfil, mai puțini la număr, dar cu mai multe abilități calitative. Conducătorului acestei grupe de studenți, nu numai că a insistat asupra pregătirii lor profesionale, ia format ca specialiști în domeniu, dar le-a insuflat și o mare dragoste și optimism pentru profesia aleasă. Ca rezultat, din cei 12 *absolvenți* ai acestei grupe, 10 specialiști continuă să activeze în diverse activități, care se înscriu în paleta profesională a diplomei de studii obținute.

Faptul că una dintre discipolii acestei grupe – Elena Guțu, într-un timp atât de scurt după absolvirea instituției de profil, s-a învrednicit de titlul onorific de Artistă emerită din Republica Moldova, ne vorbește de la sine despre integritatea, profesionalismul și dăruirea de sine profesiei alese, a dragostei față de arta și *cultura* plaiului mioritic, cu frumosul nume Moldova.

Tabelul 6. Absolvenții promoției 1995 – 2000 (informator Elena Guțu)

Anii de studii 1995-2000		
1	Elena Guțu	Artist Emerit — lector superior (catedra Regie AMTAP), regizor (Chișinău, Moldova)

2	Vadim Rusu	Actor, regizor (București, România)
3	Sergiu Cristea	Actor (Teatrul s Uliți Roz)
4	Eduard Zănoagă	Organizator (Media Show Group)
5	Ludmila Zănoagă	Regizor (Media Show Group)
6	Olga Cernei	Organizator (Media Show Group)
	Octavian Volcu	Prezentator știri (Radio "Plai"); reporter (Publika TV)
8	Victor Baițoi	Manager (Agenție de Publicitate)
9	Rodica Gămuraru	Regizor de emisie (Moldova 1); specialist principal (Centrul National de Creație Populară)
10	Dorina Ghețu	Manager (Agenție de Publicitate)
11	Natalia Turtă-Gorgos	Antrenor (Unica Shaping)
12	Elena Scutaru	Din 2001 plecată și stabilită în Italia

În rezultatul cercetării date, putem conchide că din cele șase grupe de absolvenți ai *Catedrei de Regie* analizate, cu un număr total de 88 absolvenți, sau implementat în *câmpul muncii* și au activat până în anul 1990 doar 62 de absolvenți. Actualmente din acele șase promoții (88 de absolvenți) ai *Catedrei de Regie* activează în domeniul culturii 61 de specialiști.

În concluzie am putea spune că după anii '90, timp de treizeci de ani, statul nu a avut o politică constructivă de dezvoltare și reorganizare a edificiilor culturale, îndeosebi ale celor rurale. Unele reforme rău administrate și lipsa finanțelor au dus la distrugerea multora dintre ele. Comparativ cu anul 1990, numărul edificiilor culturale s-a redus cu o treime, de la 1790 la 1231, dintre care astăzi activează doar 476 (37%) și care efectiv și-au pus amprenta pe integrarea absolvenților în *câmpul muncii*.

Lipsa atenției și a grijii din partea puterii de guvernământ din ultimele două decenii față de întreg domeniul culturii din Republica Moldova au afectat întregul sistem cultural. Ca rezultat, o mare parte a specialiștilor din cultura au migrat masiv în alte domenii de activitate sau în alte țări.

În virtutea faptului că instituția de profil, *catedra Regie* altoiesc și educă o bună *cultură* a comunicării, *absolvenții* catedrei date relativ mai ușor își găsesc servicii alternative specialității și se încadrează în *câmpul muncii*.

În momentul când Constituția Republicii Moldova garantează fiecărui om dreptul la studii, mai este nevoie și de garantarea angajării lui în *câmpul muncii*.

Referințe bibliografice

1. *Evoluția stratificării sociale în condițiile transformării societății și perspectivei de integrare europeană a Republicii Moldova, perioada anilor 2011-2014*. Proiect instituțional al Institutului de Cercetări Juridice și Politice al AȘM (director de proiect dr. V. Mocanu).
2. CARAMAN, Iu. Transformarea spațiului sociocultural și influența lui asupra stratificării societății contemporane. **În:** *Stratificarea socială în condițiile transformării societății din Republica Moldova monografie colectivă*. Chișinău, 2014, p. 199-217.